

ת"פ 55416/04/15 - מדינת ישראל נגד מיכל פלג ירושלמי, בנימין ירושלמי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו
ת"פ 55416-04-15 מדינת ישראל נ' ירושלמי ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט אורן שגב
מדינת ישראל ע"י עו"ד חגית רונן

המאשימה

נגד

1. מיכל פלג ירושלמי
2. בנימין ירושלמי
ע"י עו"ד כשכאש עוזרי עליזה

הנאשמים

גזר דין

1. בישיבת ההקראה, שהתקיימה בפניי ביום 12.01.16, הורשעו הנאשמים, על פי הודאתם בעבירות של העסקה שלא כדין עבירה על סעיפים 2 (א)(1)(2) לחוק עובדים זרים, תשנ"א - 1991 ובנוסף סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז 1977.
2. כל אחד מהצדדים טען בפניי לעונש.
3. ב"כ המאשימה טענה כי מדובר בעובדת מהפיליפינים אשר נכנסה לישראל באשרת עבודה לענף הסייעוד. הנאשמים העסיקו במשותף את העובדת כשנה עובר למועד הביקורת כאשר העובדת נתפסה בביקורת מיום 22.10.14 והלינו אותה בביתם לסירוגין במשך תקופת העסקה. במשך אותה השנה שהעובדת עבדה אצל הנאשמים היא הייתה ללא כל אשרה.
4. עוד טענה כי הואיל והעסיקו את העובדת שלא במסגרת משלח ידם, גובה הקנס המקסימאלי הקבוע בחוק ביחס לכל אחד מהנאשמים הוא 58,400 ₪.
5. לעניין הערכים החברתיים המוגנים, הפנתה לדברי ההסבר לחוק בעמ' ולהלכת חדוות הורים פסקה 20, פסקה 17 וטענה כי המחוקק למעשה מבקש להגן על זכויות העובדים הזרים וכן על כלכלת ישראל, באמצעות המעסיקים.
6. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה, טענה כי בהתאם לפסיקה, מדובר בעבירה שהוכרה כמכת מדינה, מדובר בעבירה שנעברה בביתם של הנאשמים ויכולת האכיפה מוגבלת. על כן, המחוקק מצא לנכון אף להחמיר בגובה הקנסות במהלך השנים.
7. עוד הוסיפה כי לאור מועד ביצוע העבירה, חל תיקון 15 לחוק ועל כן נקודת המוצא ביחס לכל אחד מהנאשמים

עמוד 1

היא כי יש להשית עליו את כפל הקנס המנהלי כרף התחתון המינימאלי ואת העונש יש לקבוע ביחס לנסיבות המעשה.

8. ביחס למתחם הענישה בנוגע לנאשמת 1 טענה כי הואיל והיתה דומיננטית בהתקשרות מול העובדת, יש לקבוע אותו בין 20%-80% מגובה הקנס המקסימאלי וביקשה כי יוטל קנס בסך 18,000 ₪.

9. ביחס לנאשם 2, אשר מנהל משק בית במשותף עם הנאשמת 1, מדובר בעבירה שנעברה בצוותא, הגם שהוא לא זה שהתנהל בצורה ישירה מול העובדת ולכן, טענה, כי מתחם הענישה צריך להיקבע בין 20%-80%, וביקשה כי יושם עליו קנס בסך 15,000 ₪, אשר ישקף את מידת מעורבותו ואת עמדת המאשימה ביחס לכך שמדובר ביחידה כלכלית אחת.

10. בעוד הוסיפה כי המאשימה מבקשת לחייב את הנאשמים לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירות דומות.

11. הסניגורית טענה כי לאור העובדה שמדובר בעבירה מנהלית בבסיסה, ניתן היה לסבור כי בנסיבותיו של התיק, המאשימה תסתפק בהטלת עונש קנס מנהלי ותימנע מהגשת כתב אישום, אלא משהוגש כתב אישום ולאור העובדה שהנאשמים הינם נורמטיביים והגעה לביהמ"ש וניהול ההליך מבחינתם הוא עול מאוד כבד, הם החליטו לסיים את ההליך בהקדם האפשרי ובנסיבות אלה ביקשו להודות בעובדות כתב האישום.

12. כמו כן הוסיפה כי הנאשמים שיתפו פעולה באופן מלא בחקירה וסיפקו פרטים שלימים הופיעו בכתב האישום, כגון הלנתה לסירוגין של העובדת הזרה.

13. ביחס לנאשמת 1, נטען כי היא עורכת דין במקצועה ובתקופות מסוימות שימשה כתובעת מטעם המדינה לשביעות רצון שולחיה, כפי שמעידים מכתבי ההמלצה שהוצגו. כמו כן הייתה עמיתת הוראה באוני' תל אביב וברור לחלוטין שהרשעה בעניינה היא עונש בהחלט כבד ומשמעותי. עוד הדגישה כי ההעסקה הייתה עם ביטוח רפואי ולכן אין בענייננו אלמנטים מחמירים בעניין ההעסקה.

14. ביחס לנאשם 2, טענה כי הוא יהלומן בעיסוקו, מרבה לצאת לחו"ל, ומעורבותו בהעסקה היתה פחותה.

15. לבני הזוג, שעבורם אלו נישואים שניים, ילדים. לנאשמת 2 קטינים ולנאשם ילדים בגירים.

16. ביחס לדרישת המאשימה להטיל קנס בנפרד על כך אחד מהנאשמים, ציינה כי אין בעניין הזה טעם והיגיון כיוון שברור לחלוטין שהכיס הוא אותו כיס ומדובר באותו בית אב ואין מדובר בשני אנשים זרים ששותפים לדבר עבירה. עוד טענה כי עד לא מזמן טענה המאשימה כי יש להטיל עונש משותף על שני בני הזוג.

17. ב"כ המאשימה ביקשה להוסיף לטיעוניה והפנתה לפסיקה של כב' השופטת הדס יהלום בתיק פלילי 4253-09-12, שם אישר בית הדין הסדר טיעון סגור, לפיו חוייב כל אחד מבני הזוג בקנס בסך 16,000 ₪ (12,000 ₪ בגין העסקה שלא כדין ו- 4,000 ₪ בגין אי עריכת ביטוח רפואי).

18. בנוגע לטענה על אודות שינוי מדיניות המאשימה, טענה כי הטיעונים הקודמים היו ביחס לעבירות שלפני התיקון ובמרבית התיקים טיעוני המאשימה היו רלוונטיים. עוד הוסיפה כי הצדדים מוגבלים לקביעותיו של המחוקק וברגע ששני אנשים מבצעים עבירה, ביהמ"ש לא קובע עונש כללי ומחלק ביניהם, כך זה לא נהוג בהליך הפלילי ומבחינה

אריתמטית יוצא שעל כל אחד מבני הזוג מושת קנס שנופל מכפל הקנס המנהלי.

דין הכרעה

19. העבירות על חוק עובדים זרים נקבעו כעבירות מנהליות, והקנסות המנהליים שהוצמדו להן הן בשיעורים משמעותיים, ובהיקפים של אלפי שקלים. הדבר מבטא את יחסו של המחוקק לתופעה של העסקת עובדים זרים בניגוד לדין ולכך שמדובר בעבירה שמשיאה למעסיקים תועלת כלכלית של ממש (ראו: בג"צ 9722/04 **פולגת נ' מ"י** (7.12.2006)).

20. מדובר בעבירה שביסודה עומד מניע כלכלי מובהק ולכן, על מנת שהאכיפה תהיה אפקטיבית, עליה להיות משולבת בסנקציה כספית, אשר יהיה בה כדי ליצור את ההרתעה הנדרשת ולהפוך את העבריינות בתחום לבלתי משתלמת.

21. לחובתם של הנאשמים ייאמר, כי העסקת עובדים זרים ללא היתר עבודה הוגדרה כעבירה חמורה בעלת השלכות חברתיות ומוסריות (ראו: ע"פ 1001/01 **מדינת ישראל נ' ניסים** (17.6.2002)). לזכותם ייאמר, כי העבירה לא בוצעה במסגרת משלח ידם.

מדיניות הענישה

22. בענייננו חל תיקון 15 לחוק העובדים הזרים, תשנ"א-1991 (להלן - "**החוק**"), הקובע כי הקנס המינימלי לעבירה של העסקת עובד ללא היתר הנו כפל הקנס המנהלי (10,000 ₪).

23. לא מקובלת עלי עמדת המדינה כי יש להטיל על כל אחד מבני הזוג הנאשמים את מלוא הקנס בנפרד. כפי שעמדתי על כך בפסיקותי הקודמות מדובר בבני זוג המהווים יחידה כלכלית אחת, ומשמדובר בעבירה בעלת אופי כלכלי, הרי שיש להניח כי ביצועה השיא רווח מצרפי לתא הכלכלי המשותף, ולא לכל אחד מהנאשמים באופן נפרד. מכאן, ובהנחה שהעונש צריך להלום את העבירה, יש לגזור את מלוא הקנס על אותה יחידה כלכלית משותפת, המורכבת משני בני הזוג.

24. בנוסף, וכפי שפסקתי בת"פ 59011-05-13 מדינת ישראל נ' מארין רקאנטי ואח' (19.04.16). להלן - "**עניין רקאנטי**"), עד לפני חודשים מספר מדיניות המאשימה ביחס לעבירות מסוג העבירות בהן הורשעו הנאשמים בתיק זה, הייתה כי יש להרשיע כל אחד משני בני הזוג ואף לדרוש מכל אחד מהם בנפרד לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה. אולם הקנס שביקשה המדינה להשית היה לעולם משותף לשניהם. מדיניות זו נהגה ביחס לתיקים בהם הושגו הסדרי טיעון (סגורים או פתוחים) והן ביחס לתיקים שבהם נשמעו ראיות.

25. מעולם לא נטען ע"י ב"כ המאשימה, כי שינוי המדיניות, שנעשה באופן פתאומי ומידי, הנו פועל יוצא של נוהל או הנחייה כתובים כלשהם מטעם היועץ המשפטי לממשלה וממילא לא נטען ששינוי מדיניות זה פורסם בקרב בציבור הרחב על מנת שיוכל להיערך לכך ואולי אף יראה לנקוט משנה זהירות נוכח השינוי הפתאומי והדרסטי בגובה הקנסות שהמאשימה דורשת כיום להטיל, לאחר שנים רבות בהן נהגה אחרת.

26. בעניין רקנאטי עמדתי על חשיבותן של ההנחיות היועמ"ש. אשוב על תמצית הדברים:

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה: נוהל והנחיות להפעלת חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 [מס' הנחיה 4.3041 (60.004) עדכון 29.6.2011 (להלן - "**הנחיות היועמ"ש**)], מתוות אפוא קווים כלליים מנחים לקבלת החלטה מסוג זה ע"י תובע. הטעם לכך ברור ומתבקש. "תפקידן של ההנחיות הפנימיות מתבטא בהבניית שיקול הדעת של התובע תוך יצירת ודאות, מניעת אפליה פסולה והבטחת שוויון" (פרופ' ב. ברכה **משפט מנהלי** (כרך שני 248)).

27. כך, לשם דוגמא, קובעות ההנחיות שלושה שיקולים, שהנם בבחינת רשימה בלתי ממצה. בהתקיים אחד מהם, או יותר, יוגש כתב אישום חלף הטלת קנס מנהלי. ואלו הם: הטלת קנס מנהלי אינה גורם מרתיע משום שהחשוד חוזר ועובר עבירות מנהליות מאותו סוג, חרף הקנסות המנהליים המוטלים עליו; החשוד לא שילם קנסות מנהליים קודמים שהוטלו עליו בעבר; נסיבות העבירה חמורות במיוחד.

28. הציבור יכול אפוא לדעת אל נכון מתי הוא צפוי להיות חשוף להגשת כתב אישום על כל המשתמע מכך. בתי המשפט מאידך, יכולים לאורן של הנחיות אלה לבחון, בהתאם לסמכותם הטבועה, את סבירות שיקול הדעת והנימוקים שהדריכו את הרשות בהחלטתה לבכר את ההליך הפלילי על פני המנהלי.

29. בתגובתה המנומקת מיום 30.05.13 לבקשה לביטול כתב אישום בהע"ז 41910-02-11, טענה המאשימה ביחס לפרסום הנחיות היועמ"ש, כי עם השלמת הקמתה של רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים, תוקנו ההנחיות הפנימיות ביום 18.01.12 **ופורסמו באתר הרשות** (סעיף 14 לתגובה). בכך, הדפה את אחת הטענות שהועלתה כנגד חוקיות הנחיות היועמ"ש בהסבירה כי הן היו חשופות לעיונו של הציבור וכי משתמע מכך שהרשות פעלה בשקיפות מלאה.

30. לכן, מקום בו, לאחר שנים, המאשימה משנה את מדיניותה ביחס לענישה, ללא כל התראה מוקדמת, ועומדת על כך שמעתה ואילך הקנס המוטל על נאשמים שהנם בני זוג המנהלים משק בית משותף, יוכפל, מן הראוי שהדבר יעוגן בהנחיות היועמ"ש ויפורסם באתר רשות האוכלוסין וההגירה בדיוק מאותם טעמים עליהם עמדה ב"כ המאשימה בתיק הנ"ל.

31. בספרה משפט מנהלי, עומדת פרופ' דפנה ברק ארז, על חשיבותה של תכלית הפרסום של החלטות מנהליות. ראשית, הפרסום נועד לאפשר לציבור לתכנן את מעשיו בהתאם לעמדת הרשויות; הפרסום תורם לוודאות משפטית; כאשר הפרסום מתייחס לנורמה מחייבת, שלהפרתה נלווית סנקציה, החובה לפרסם מתחייבת מעקרון החוקיות, המורה שאין עונשין אלא אם מזהירים ולבסוף הפרסום תורם לשקיפות ועליו להיות נגיש לציבור (דפנה ברק ארז, **משפט מנהלי**, כרך א' עמ' 327).

32. הנה כי כן, שעה שהעבירות בהן עסקינן, אשר הוגדרו כעבירות בעלות אופי כלכלי, מיוחסות לשני בני זוג המנהלים משק בית משותף יש לראות בהם, לעניין גובה הקנס, יחידה כלכלית אחת, והכל בהתאם למדיניות המעשית שהמאשימה עצמה נקטה כל השנים.

33. לעניין היות העבירות בעלות אופי כלכלי, בית הדין הארצי שב ועמד על כך בע"פ 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ ואח'** (להלן - "**הלכת חדוות הורים**") ופסק כי:

"[...] העסקת עובדים זרים ללא היתר פוגעת במדיניותה הכלכלית של הממשלה ו"פוגעת גם

בתנאי עבודתם של עובדים מקומיים רבים הצריכים להתחרות בשוק העבודה עם 'עבודה זולה', היינו משליכה באופן עקיף על היקף האבטלה ועל תנאי העסקתם של העובדים הישראליים (ע"פ 1001/01 **מדינת ישראל - נפתלי ניסים**, פד"ע לח 145 (2002); כן ראו את דברי ההסבר לתיקון מס' 7 לחוק עובדים זרים - ה"ח 143 התשס"ה 354 ואת דברי ההסבר לתיקון מס' 15 לחוק עובדים זרים - ה"ח 481 התש"ע 236). כחלק מכך יש לקחת בחשבון כי המניע לביצוע העבירה הינו במקרים רבים כלכלי, לצורך השגת תועלת כלכלית, ויש לפיכך הצדקה לעונש כלכלי אפקטיבי.

34. ואכן, בשם העיקרון כי מדובר בעבירה כלכלית ולא בעבירה מנהלית 'רגילה', המדינה נוקטת במדיניות המתבטאת, בין היתר, בהגשת כתבי אישום מכוחו של סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות חלף הטלת עיצום כספי.

35. לאור האמור לעיל, אני בדעה כי שעה שנקבע שהמניע לביצוע עבירות אלה הנו כלכלי וביצוע העבירה השיא תועלת כלכלית לנאשמים, ברי, כי במקרה שלפנינו התועלת הכלכלית צמחה לתא הכלכלי המשותף ולא לכל אחד מבני הזוג בנפרד. חיזוק לכך אני מוצא בהתנהלות המדינה, כאמור לעיל, אשר הייתה אחידה ועקבית, ולפיה עד לאחרונה היא עתרה להטלת עיצום כספי משותף לשני בני הזוג. זאת ועוד. יש לזכור כי העיצום הכספי הנו רק רכיב עונשי אחד המצטרף לרכיב עונשי אחר והוא הטלת התחייבות על הנאשם להימנע מביצוע עבירה. התחייבות זו מהווה כלשעצמה עונש של קנס מותנה, הגם שמדובר בעונש הקל שבעונשים הקבועים בחוק העונשין (ראו דברי כב' הנשיא (בדימ') א. גרוניס בדנ"פ 8062/12 **מדינת ישראל המשרד להגנת הסביבה נ' חברת נמלי ישראל פיתוח ונכסים בע"מ**, (2.4.2015) עמ' 9-10, פסקה 12.

36. כידוע, בבית הדין הארצי לעבודה תלויים ועומדים ערעורים שונים שהגישה המדינה על גזרי דין בהם פסקתי כי הקנס יושת על שני בני הזוג בצוותא חדא, ולא בנפרד. נכון למועד כתיבת גזר דין זה, בית הדין הארצי טרם הכריע בסוגיה, ולא מצאתי כי עניין זה חורג בנסיבותיו מיתר המקרים בהם פסקתי כי בני הזוג יישאו בקנס הכספי במשותף.

נסיבותיהם האישיות של הנאשמים ומתחם הענישה הראוי

37. זוהי הפעם הראשונה בה מורשעים הנאשמים בעבירות מושא כתב האישום. מדובר באנשים נורמטיביים אשר הודו בביצוע העבירות המיוחסות להם בכתב האישום בישיבת ההקראה ובכך חסכו הליך שיפוטי יקר. עובדה זו, יש בה אף כדי להצביע כי הנאשמים הפנימו את חומרת העבירות בהן הודו והורשעו. כמקובל במקרים אלה, מקובל כי תקרת הקנס תועמד על 50% מגובה הקנס המקסימאלי, היינו - ₪ 29,200.

38. בנסיבות העניין, ומשמדובר בתקופת העסקה של כ- 12 חודשים, סבורני כי מתחם הענישה הראוי ביחס לעבירת ההעסקה שלא כדין הוא בין 13,000 ₪ ל- 29,200 ₪ (מחצית הקנס המקסימלי).

39. בדעתי להיעתר לבקשת המאשימה ובנוסף על הטלת קנס כספי לחייבם לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה דומה לתקופה המקסימלית של 3 שנים. לפיכך, ובשים לב לכל האמור לעיל, הנני גוזר על שני הנאשמים במשותף בגין העבירה של העסקה שלא כדין קנס בגובה 18,000 ₪ (להלן - "**הקנס**").

40. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים בסך 1,800 ₪ כל אחד. מועד תשלומו של התשלום הראשון - 01.09.16. לא ייפרע אחד התשלומים במועדו, תועמד יתרת הקנס הבלתי נפרעת לפירעון מיד.

המזכירות תפיק 10 שוברי תשלום לכל אחד מהנאשמים על סך של 900 ₪ (סה"כ לכל נאשם - 9,000 ₪).

41. כל אחד משני הנאשמים יחתום על התחייבות שלא לעבור עבירה על חוק עובדים זרים התשנ"א - 1991, למשך 3 שנים, שאם לא כן יחויב כל אחד מהם בנפרד בקנס בסך 58,400 ₪. בתוך 14 יום מהיום, יפנו הנאשמים למזכירות בית-הדין, באמצעות בא כוחם, על מנת לחתום על התחייבות כאמור, ועל מנת לקבל שוברים לתשלום הקנס.

42. המזכירות תשלח את גזר הדין למשרדי ב"כ הצדדים בדואר.

זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 45 ימים ממועד קבלת גזר הדין.

ניתן היום, ח' תמוז תשע"ו, 14 יולי 2016, בהעדר הצדדים.